ISSN 0203-9494. ПРОБЛЕМИ СЛОВ'ЯНОЗНАВСТВА, 2024, випуск 73, с.299–308.
PROBLEMS OF SLAVONIC STUDIES, 2024, issue 73, pp.299–308.

УДК 008(438:477)-042.75:[069:821.162.1-1Словацький]
DOI: 10.30970/sls.2024.0.4853

МУЗЕЙ ПОЛЬСЬКОГО ПОЕТА-РОМАНТИКА ЮЛІУША СЛОВАЦЬКОГО ЯК ПЛАТФОРМА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ, НАВЧАНЯ ТА ВЗАЄМОПРОНИКНЕННЯ ПОЛЬСЬКОЇ Й УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУР

Олена ГАСЬКЕВИЧ

Обласний літературно-меморіальний музей
Юліуша Словацького в Кременці
вул. Словацького, 16, Кременець, 47000 (Україна)
e-mail: lenahask@ukr.net

У статті розкривається унікальна роль єдиного у світі літературно-меморіального музею видатного польського поета-романтика Юліуша Словацького у Кременці в євроінтеграційних процесах, висвітлюються шляхи і методи реалізації едукаційних, культурних та просвітницьких завдань. Обґрунтовується необхідність реалізації потенціалу музею як майданчика для взаємного пізнання польської й української культур. Зроблено акцент на видавничій діяльності музею як важливій складовій його освітньо-просвітницької діяльності музею.

Ключові слова: музейна освіта, інтеграція, освітня діяльність, польська й українська культури, музейні проекти.

З огляду на впевнений курс України на вступ до ЄС, проблема її культурної євроінтеграції є надзвичайно актуальною. У цьому контексті у статті представлено музей польського поета-романтика XIX ст. Юліуша Словацького як унікальний культурно-освітній заклад, покликаний реалізувати зближення, взаємопізнання та взаємопроникнення польської та української культур.

Мета статті – показати, як музей реалізовує одне із своїх пріоритетних завдань – стати платформою для обміну думками, творчими досягненнями науковців, митців, музейників України та Польщі, а також втілює в життя едукаційні та просвітницькі проекти, спрямовані на наближення до української молоді польської культури, літератури та мистецтва.

Обласний літературно-меморіальний музей поета-романтика першої половини XIX ст. Юліуша Словацького (1809–1839) в Кременці міститься у родинній садибі другого за значимістю (після Адама Міцкевича) поета Польщі. Музей відкрито у 2002 р., а у 2004 р. на міжнародному рівні представлена його розгорнута експозиція "Година роздумів". Розміщена у восьми залах експозиція поділена на етапи, кожен із яких розповідає про певний період життя і творчості Великого Кременчанина. І хоча Юліуш Словацький вважається генієм світового масштабу, поетом-пророком, за "духом рівним королям" (Piłsudski, 1927), заклад є єдиним у світі присвяченим йому музеєм, причому не стільки музеєм у класичному його розумінні, скільки унікальним культурно-освітнім закладом, покликаним реалізовувати зближення, взаємопізнання

© Гаськевич, О., 2024

та взаємопроникнення польської й української культур, сприяти євроінтеграції України. Його місія – стати науковим та освітнім осередком регіону, а також платформою для обміну думок, творчих досягнень науковців, митців, музейників. На це спрямовані, зокрема, організовувані спільно українцями та поляками польсько-українські літературно-мистецькі зустрічі "Діалог двох культур", які успішно реалізуються уже двадцять років. Традиційно цей науково-мистецький форум починається 4 вересня, у день народження Юліуша Словацького. Впродовж кількох днів родинна садиба поета стає центром спілкування культурних і науково-освітніх еліт обох народів. Сюди прибувають літературознавці і культурологи, письменники, поети, журналісти, історики, освітяни, митці та музейники України та Польщі. Частими гостями "Діалогів" є відомі знавці української літератури з Інституту літератури ім. Тараса Шевченка НАН України з Києва та з Львівського національного університету ім. Івана Франка, з Львівської національної наукової бібліотеки ім. Василя Стефаника, національного історико-етнографічного заповідника "Переяслав", викладачі Харківського, Кременчуцького, Криворізького, Одеського університетів. Учасниками "Діалогів" є студенти Дрогобицького державного педагогічного університету ім. Івана Франка під науковою опікою керівниці Полоністичного науково-інформаційного центру цього ж університету Віри Меньок, а також місцеві науковці та літератори, вагоме місце серед яких належить викладачам і студентам Гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка. Від польської сторони у "Діалозі" традиційно беруть участь викладачі Варшавського університету, Люблінського університету ім. Марії Кюрі-Склодовської, Люблінського католицького університету, Ягеллонського університету, Жешівського університету, Державної вищої школи Східної Європи в Перемишлі, Інститутів: Історії мистецтва, літературних досліджень та політичних студій Польської академії наук, Національного інституту польської культурної спадщини за кордоном POLONIKA. В останні передвоєнні роки географія "Діалогу" розширилася – його учасниками стали представники полонійних кіл з Великої Британії, Греції, Франції, Молдови.

Основними складовими імпрези є дві наукові конференції – літературного та історичного напрямів. Під час "Діалогу" у музеї Словацького відбувається обмін науковими та культурними досягненнями, здійснюються презентації поетичних збірок та перекладів. Неодноразово у рамках "Діалогу" проводилися спільні фотографічні пленери молодих польських та українських митців, а також навчальні художні пленери для української молоді. Паралельно із творчими заходами під керівництвом польських мистецтвознавців учасники слухають курс лекцій із історії мистецтва. Важливо, що і під час повномасштабної російської агресії "Діалог" триває, хай і у дещо скороченому форматі.

У мирний час щороку у жовтні в музеї відбувався так званий "Діалог юних". Сюди прибували учні навчальних закладів з Польщі, Словаччини та Чехії, названих іменем Юліуша Словацького. У родинній садибі поета вони мали можливість поглибити свої знання, доторкнутися до витоків творчості свого "покровителя", а також познайомитися із кременецькою молоддю. Протягом тижня тут відбувалися інтеграційні зустрічі, взаємообмін досвідом, спільні поетичні зустрічі "Поетична кав'ярня".

На відміну від країн Заходу, в Україні музейна педагогіка не має статусу окремої наукової дисципліни, однак взаємодія музеїв із навчальними закладами стає дедалі актуальнішою, і музей Юліуша Словацького намагається максимально відповідати потребам сьогодення.

За роки діяльності музей став центром з поглиблення гуманітарних знань для польської шкільної молоді та студентства. Окрім традиційних екскурсій по музею, для них організовувалися краєзнавчі лекції, вечори поезії, квести. Відсоток шкільних і студентських екскурсій із Польщі до війни становив 35% від загальної кількості. Музей Юліуша Словацького тісно взаємодіє також із навчальними закладами регіону, зокрема з тими, де вивчається польська мова. У Кременці це Гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка, Кременецький академічний ліцей ім. Уласа Самчука (групи філологічного профілю – викладач Тетяна Блозва), Білокриницька ЗОШ 1–3 ступенів.

Головною у науково-освітній діяльності музею є передусім злагоджена робота педагогів та музейників, а не лише надання приміщення для шкільних заходів. Кожне з музейних занять насичене фактографічними та історичними відомостями, наукові працівники розробляють особливі сценарії, за якими ця інформація систематизується, а отже, максимально засвоюється. Практикуються, зокрема для студентів Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії, заняття у музеї та запрошення наукових працівників закладу в ролі "гостьових лекторів". Такими були заняття, присвячені 100-річчю Віслави Шимборської, які проводила головний зберігач фондів музею Людмила Охоцька. Заняття дали змогу слухачам не лише глибше познайомитися із нобелівською лауреаткою, а й удосконалити свої знання польської мови шляхом читання поезій Шимборської в оригіналі. Подібна співпраця налагоджена і зі студентами-полоністами Тернопільського педуніверситету ім. Гнатюка. Вдалим вважаємо започаткований ще у 2012 р. конкурс на кращий твір-роздум "Бути українцем" та "Бути поляком", що проводиться щорічно 11–22 листопада і об'єднує дві пам'ятні дати – День незалежності Польщі та День української мови. Конкурс охоплює навчальні заклади з вивченням польської мови, а також молодь з "Товариства відродження польської культури ім. Юліуша Словацького".

Традиційно у музеї відбувається регіональний декламаторський конкурс "Ангел вогнистий Волині" для дітей та молодих людей – членів польських товариств регіону. Конкурс відбувається під патронатом Генерального консульства РП у Луцьку.

З початку повномасштабної російської агресії, коли кількість українських дітей, що потребують тимчасового прихистку, у польських школах сягнула 200 тис., музей намагається охопити конкурсом дітей з інтегрованих класів шкіл Варшави, Лохова, Вроцлава та ін.

Останнім часом світ неухильно прямує до все більшої візуалізації едукаційно-культурних процесів. На прикладі музею Юліуша Словацького можна переконатися, що така екстремальна ситуація, як пандемія COVID-19, змусила працівників шкіл, бібліотек, музеїв у пришвидшеному темпі опанувати новітні методи та форми взаємодії із громадськістю, зокрема з учнями та студентами. У нашому випадку трансляторами інформації стали соцмережі – Facebook (Обласний літературно-меморіальний музей Юліуша Словацького), YouTube (Juliusz Słowacki Museum in Kremenets), Інстаграм (slowacki_museum) та музейний сайт (Музей Юліуша Словацького).

Одним зі шляхів комунікації музею з молодіжною аудиторією стали цикли авторських екскурсій, розроблені науковими працівниками музею. Мета цих лекцій – розповісти слухачам про спільну (польську та українську) культурну спадщину регіону, наблизити до них постать Юліуша Словацького, познайомити з його творами, що звучать в оригіналі та у перекладах українською. Це – "Дитинство Юліуша Словацького" (Людмила Охоцька, ч. 1–3), "Кременецький Ліцей у долі родини Словацьких"

(Олена Гаськевич, ч. 1–3), адже життя родини Словацьких тісно пов'язане з функціонуванням у Кременці унікального навчального закладу – вищої Волинської гімназії, більш відомої у історії як Кременецький ліцей (1805–1832). У окремому відеоролику – декламація перекладів творів Юліуша Словацького українською (Наталя Юр'єва). Відеоматеріали орієнтовані здебільшого на студентів та учнів старших класів. Усі відеолекції знаходяться у вільному доступі в соцмережах (Гаськевич, 2021).

Під час пандемії дитячі та молодіжні екскурсії з Польщі практично припинилися. Ситуація не змінилася й під час повномасштабної війни, тому для учнів польських шкіл музей Юліуша Словацького продовжує практикувати онлайн-уроки. Щороку працівники музею спільно з Аліною Шульган, в минулому нашою колегою, а тепер – вчителькою варшавської школи, для учнів з інтегрованих класів проводять онлайн-заняття "Літо в місті" та "Зима в місті".

На початку російської агресії до Кременця прибуло близько 15 тисяч внутрішньо переміщених осіб (ВПО), більшість із них – літні люди та школярі. Музей Юліуша Словацького, без перебільшення, став осередком арт-терапії та просвітництва для наших знедолених земляків. Серед заходів, спрямованих на психологічну адаптацію ВПО та допомогу у соціалізації в нових умовах, музейники розробили цілу низку культурно-мистецьких заходів, які мали донести до наших вимушених гостей багату полікультурну історію Кременеччини, адже культурне обличчя нашого міста творили представники різних народів, серед яких польська складова дуже вагома. У лекційній, ігровій, дискусійній формах зацікавлених нових мешканців міста знайомили із феноменом Кременецького ліцею, давньою архітектурою міста, визначними діячами науки та мистецтва, доля яких пов'язана із Кременцем. Переважній більшості слухачів польська література була майже або й зовсім незнана. Наукові працівники музею намагаються донести до наших земляків красу поетичного слова Юліуша Словацького, реалії тієї славної епохи, в яку йому довелося жити. Для молоді також запропонована міська гра "Знайди скарб королеви Бони". Їй передує популярна лекція старшої наукової працівниці музею Олени Гаськевич про давню володарку міста – Бону Сфорцу Арагонську та піший підйом на Замкову гору. З освітньою метою музей періодично організовує для ВПО тематичні піші екскурсії містом під гаслом "Слідами Короля Духа".

Окрім загального розвитку, таке знайомство із польською культурою стало для частини дітей та молоді ВПО насправді цінним, адже багато хто з них продовжив навчання у навчальних закладах Польщі. Війна триває, на сьогоднішній час у Кременці перебуває три тисячі ВПО, отже, існує потреба в такому адаптованому музейному продукті.

Тісна співпраця налагоджена закладом і з Товариством відродження польської культури ім. Юліуша Словацького в Кременці, головою котрого є Мар'ян Каня. Для членів товариства проводяться спільні академії до пам'ятних дат, пов'язаних із Юліушем Словацьким. Традиційно 3 квітня, у день смерті поета, відбувається спільна урочистість, під час якої молоді люди читають поезії Словацького біля його погруддя на подвір'ї музею.

Плідною є співпраця музею і з польськими товариствами регіону та України. Пам'ятним моментом у житті закладу було Національне читання "Балладини" Юліуша Словацького у його рідній садибі у 2022 році. Подію відвідали представники полонійних товариств з цілої України.

Цьогоріч музей Юліуша Словацького знову готується до прийому охочих долучитися до акції польського Національного читання. Адже твором 2024 р. обрано одну із найвідоміших драм Словацького "Кордіан".

Музей Словацького усіляко популяризує постать Великого Кременчанина. Існує опція безкоштовного навчання усіх бажаючих декламації поезій Словацького мовою оригіналу. Заняття проводить головний зберігач фондів Людмила Охоцька. Вона ж підготувала й авторську програму "Польський танець XIX ст.", яка включає авторську презентацію та міні-лекцію з історії європейського та польського танцю XIX ст., а також майстер-клас з розучування танців (до заходу залучено хореографа). Програма розрахована на різні вікові групи. Заохочувальним фактором є використання музейних костюмів – реконструкцій шляхетських строїв XVIII–XIX ст., які служать для театралізованих дійств, квестів та вуличних ігор.

У музеї відбуваються концерти польських виконавців класичної та сучасної музики, зокрема, неодноразово виступав із фортепіанним концертом знаний митець-віртуоз Станіслав Лопушинський.

Виставкова робота музею теж спрямована на ознайомлення із польською культурою. Регулярно демонструються тематичні виставки, приурочені до державних свят Польщі та присвячені знаним польським митцям. Відвідувачів музею дуже зацікавила виставка марок тернопільського колекціонера Віктора Ковалькова, присвячена польським нобелістам. Знаковою культурною подією стали виставки відомого польського фотомитця Кшиштофа Гейке "Катинь і не тільки" та спільний польсько-український архівний проект "Мамо, я не хочу війни", що демонструвався у музеї минулої осені з ініціативи Генерального консульства РП у Луцьку.

На едукаційні та просвітницькі цілі спрямована і видавнича діяльність музею, яка від початку заснування закладу є важливою складовою його функціонування. Першим його виданням став літературно-мистецький альманах "Там де Іква сріблиться імлою" (Сеніна, 2007) – збірка поетичних, публіцистичних, музичних і художніх творів місцевих митців-аматорів із посвятою Юліушу Словацькому. Назва альманаху – цитата із відомої поезії "В щоденник Зофії Бобрувни" – свідчить про те, що центральною постаттю в ньому є Великий Кременчанин. Саме йому присвятили свої твори земляки поета – люди різних професій, різного рівня освіти, різних поглядів. Творчість Юліуша Словацького, що постійно пропагується в його краї, будить у небайдужих натхнення, і вони пишуть – хто як уміє, просто так, для себе, не задумуючись над тим, що коли-небудь їхні дітища можуть бути віддані на суд професійних поціновувачів. Це той випадок, коли любов і щирі почуття, викладені на папері, полонять щирістю і безпретензійністю викладу.

Музейне видання "Діалог, який не завершується" (Сеніна, 2008) створене на основі листування видатних поетів України та Польщі Миколи Бажана та Ярослава Івашкевича з передмовою Дмитра Павличка. Обидва поети брали участь у відзначенні на міжнародному рівні 150-річного ювілею Юліуша Словацького. Цей "діалог майстрів", що розгортається на зламі епох, розкриває таємниці творчості обох письменників, розширює відомості про їхні життєві й родинні обставини, характери і вподобання. Видання є джерелом для дослідників біографій та літературної спадщини обох митців. Збірник епістолярію поета "Листи до матері" (Словацький, 2009) (упорядник – директор музею Тамара Сеніна, перекладач – Маргарита Гецевич, літературний редактор – Світлана Винниченко, редактор – Оксана Феношина) містить 27 вибраних листів Юліуша Словацького до матері – Саломеї Словацької-Бекю. Листи об'єднує кременецька тематика. Збірник дає можливість через знайомство з епістолярною спадщи-

ною поета глибше пізнати особистість генія. У 2024 р. збірник перевидано з доповненнями (Словацький, 2024). Популяризації Юліуша Словацького серед українських поціновувачів його таланту служить і музейне видання "Повернення в минуле. Фрагменти щоденника (1817–1832); (1836–1837)" (Словацький, 2014). Упорядник – Тамара Сеніна, перший переклад українською мовою здійснили наукові працівники музею. До книги увійшов також щоденник поета мовою оригіналу.

Музей Юліуша Словацького започаткував серію "Творча спадщина Юліуша Словацького в перекладах". Перша книга за редакцією Тамари Сеніної (2010) містить вибрані ліричні вірші поета в оригіналі та їх переклади українською.

Друге видання музею Юліуша Словацького в Кременці з цієї серії – "Юліуш Словацький в українських перекладах" (Сеніна, 2019), доповнене і удосконалене, підготоване до друку його редактором і упорядником Тамарою Сеніною. Книга вийшла у твердій палітурці, ілюстрована графічними малюнками львівського художника Валерія Бортякова. Її адресати – учні та студенти краю, які на уроках історичного краєзнавства знайомляться з творчістю великого земляка; відвідувачі музею Юліуша Словацького, які, вражені історією життя поета, прагнуть ближче пізнати його поетичну спадщину; усі українці, які, ознайомившись із творами Великого Кременчанина, прагнуть доторкнутися до скарбів його душі; дослідники творчості Словацького, які, завдяки продуманій структурі книги, можуть використати її у своїй праці. Книга може стати у пригоді також польськомовним читачам, оскільки вступне слово "Слідами Короля Духа" та біограми українських перекладачів поезії Словацького перекладено польською (Гаськевич, 2019).

До книги увійшли 83 вибрані ліричні твори Юліуша Словацького мовою оригіналу. Твори у перекладах українською мовою згруповані у три розділи за хронологією життя перекладачів. Загалом видання містить переклади 41 автора. Частина поезій Словацького неодноразово повторюється у перекладах різних авторів. На думку упорядників, це дасть змогу літературознавцям, дослідникам порівнювати різні переклади та звіряти їх із тут же уміщеними оригіналами (Гаськевич, 2019).

Кожному перекладу передує коротка біограма його автора, яка має і польськомовний відповідник. Всі біограми ілюстровані фотографіями перекладачів. Ознайомлення з ними наблизить до читача такі різні за періодом діяльності, походженням, умовами життя постаті осіб, що цікавилися поезією Ю. Словацького, взяли на себе місію донести її до українського адресата. Переклади дуже різняться за рівнем майстерності. Зумовлено це, зокрема, періодом та регіоном проживання автора, а відповідно – і польським, австрійським чи російським літературними впливами, рівнем володіння мовою оригіналу. Приміром, важко читається архаїчний переклад Івана Верхратського (1846–1919), родом із с. Більче Борщівського району, що на Тернопільщині, однак він є особливо цінним для дослідників як один із перших перекладів Словацького українською (Сеніна, 2019, с. 195–196). У книзі уміщено також переклади сучасних поетів – приятелів музею Юліуша Словацького, неодноразових учасників "Діалогу двох культур". Серед них особливою є постать нашого класика, громадсько-політичного діяча та дипломата Дмитра Павличка, Героя України та Почесного громадянина м. Кременець, одного з ініціаторів започаткування традиції українського-польських зустрічей в родинній садибі Словацького (Сеніна, 2019, с. 292–342). Також тут друкуються переклади громадського діяча, дипломата Романа Лубківського, який від 2006 р. і до кінця життя брав участь у "Діалозі Двох Культур" (Сеніна, 2019, с. 360–392), Ростислава Радишевського (Сеніна, 2019, с. 393–398), члена-кореспондента

НАН України, полоніста – найвідомішого в Україні дослідника творчості Юліуша Словацького, Станіслава Шевченка (Сеніна, 2019, с. 399–406) та Романа Ладики (Сеніна, 2019, с. 475–492). Усі вони – друзі музею Юліуша Словацького, постійні учасники "Діалогів" (Гаськевич, 2019).

До двомовного видання "Музей, що єднає народи" (Сеніна, 2015), присвяченого першому десятиріччю діяльності музею, увійшли вибрані наукові реферати, статті, публіцистичні нариси, есеї, інформаційні матеріали про діяльність закладу. Матеріали систематизовані у чотири розділи. Розділ І – "Наш музей" – містить матеріали з історії створення музею, хроніку подій у світлинах, історичну довідку про літературно-мистецький форум "Діалог двох культур". У розділі ІІ – "Юліуш Словацький і ми у його давній вітчизні" – систематизовано матеріали про українських перекладачів Словацького, об'єкти в Україні, близькі серцю поета, проілюстровано пієтет кременчан до великого земляка. Розділ ІІІ – "Погляд здалеку. Візії про Кременець" – охоплює праці польських дослідників, присвячені поетові. У розділі ІV – "Образ полікультурного Кременця" – зібрані статті, есеї, нариси, що ілюструють багатонаціональне інтелектуальне життя Кременця. Книга заслужено може вважатися джерельною базою для дослідження інтелектуального та мистецького життя регіону XIX–XX ст., вона рекомендована для студентів-полоністів, краєзнавців та для широкого кола читачів.

Музей Юліуша Словацького відіграє важливу роль у формуванні та географії туристичних потоків регіону. Завдяки використанню його потенціалу, Кременець став важливою складовою туристичного руху, зокрема груп із Польщі. Діяльність музею передбачає підвищення атрактивності закладу, зокрема впровадженням елементів безбар'єрності, пропонує туристам ряд матеріальних і нематеріальних продуктів. Це – екскурсії експозицією, періодичні виставки, туристичні маршрути слідами Юліуша Словацького, лекції, міські ігри та квести. Важливе місце у переліку пропозицій посідає поліграфічна продукція: путівники, інформатори, буклети. У період повномасштабної війни туристичний потік з-за кордону майже припинився, натомість, особливої ваги і значення набув внутрішній туризм як засіб емоційного відновлення, реабілітації та відпочинку. З метою вшанування 215-ї річниці народження поета у 2024 р. музеєм видано буклет "Кременець Юліуша Словацького", що ілюструє розроблений музейниками туристичний маршрут "Слідами Короля Духа".

Як підсумок: Музей Юліуша Словацького є винятковою інституцією для обох культур – польської та української, яка володіє великим потенціалом для розвитку та поглиблення культурного, наукового, освітнього взаємообміну двох народів. Найважливішим постійним проектом музею є щорічні польсько-українські літературно-мистецькі зустрічі під назвою «Діалог двох культур» (2005–2025). Завдяки своїй просвітницькій діяльності музей став видатним осередком поглиблення гуманітарних знань для польської шкільної та студентської молоді. Поряд із основними засобами виховання молоді – краєзнавчими лекторіями, вечорами поезії, квестами, періодичними виставками – тут впроваджуються інноваційні методи взаємодії з публікою, використання соціальних мереж як важливого передавача інформації про польську культуру.

Список посилань

Гаськевич, О., 2021. Чого нас навчила пандемія. *Музейна педагогіка в умовах пандемії COVID-19*: збірник матеріалів доповідей учасників Всеукраїнського круглого столу, м. Київ, 27 травня 2021 р. Київ, с. 123–128.

Гаськевич, О., 2019. Презентуємо книжкове видання музею Юліуша Словацького "Юліуш Словацький в українських перекладах" (Кн. 2). Діалог двох культур, 2019. *Музей Юліуша Словацького.* Доступно: https://mjsk.te.ua/uk/dijalnist/naukova-dijalnist/496 [Дата звернення: 19 березня 2024]. (In Ukrainian)

Музей Юліуша Словацького. Доступно: Mjsk.te.ua [Дата звернення: 13 березня 2024]

Обласний літературно-меморіальний музей Юліуша Словацького. Доступно: https://www.facebook.com/museumjs [Дата звернення: 25 березня 2024].

Сеніна, Т., ред., 2007. *Там, де Іква сріблиться імлою*. Тернопіль: Джура.

Сеніна, Т., упоряд., 2008. *Діалог, який не завершується*. Тернопіль: Лілея.

Сеніна, Т., ред., 2010. *Поезії в українських перекладах*. Тернопіль: Терно-граф.

Сеніна, Т., упоряд., 2015. *Музей, що єднає народи*. Тернопіль: Терно-граф.

Сеніна, Т., ред., 2019. *Юліуш Словацький в українських перекладах*. Тернопіль: Терно-граф.

Словацький, Ю., 2009. *Листи до матері*. Переклад М. Гецевич. Тернопіль–Кременець: Терно-граф.

Словацький, Ю., 2014. *Повернення в минуле. Фрагменти щоденника* (1817–1832); (1836–1837). Тернопіль: Терно-граф.

Словацький, Ю., 2024. *Листи до матері*. Переклад М. Гецевич. Тернопіль–Кременець: Терно-граф.

Juliusz Słowacki Museum in Kremenets. Доступно: https://www.youtube.com/channel/UCbuCziMKUG5aKE_V-6miiqg [Дата звернення: 25 березня 2024].

Piłsudski, J., 1927. *Przemówienie przy składaniu prochów Słowackiego do grobów Wawelskich*. Kraków – Paryż. Dostępne na: http://archiwa.pilsudski.org/dokument.php?nrar=709&nrzesp=1&sygn=12&handle=709.238/277 [data dostępu: 23 marca 2024].

Slowacki_museum. Доступно: https://www.instagram.com/slowacki_museum/ [Дата звернення: 25 березня 2024].

References

Haskevych, O., 2021. What the pandemic has taught us. *Museum pedagogy in the context of the COVID-19 pandemic*: a collection of materials of the reports delivered by the participants of the All-Ukrainian Round Table, Kyiv, May 27, 2021 Kyiv, pp. 123–128. (In Ukrainian)

Haskevych, O., 2021. We present the book edition of the Juliusz Słowacki Museum "Juliuz Słowacki in Ukrainian translations" (Book 2). Dialogue of two cultures, 2019. *Juliusz Slowacki Museum.* Available at: https://mjsk.te.ua/uk/dijalnist/naukova-dijalnist/496 [Accessed 19 March 2024]. (In Ukrainian)

Juliusz Slowacki Museum. Available at: Mjsk.te.ua [Accessed 13 March 2024]. (In Ukrainian)

Piłsudski, J., 1927. *Speech at the reburying of Słowacki's ashes in the Wawel Tombs*. Kraków, Paryż. Available at: http://archiwa.pilsudski.org/dokument.php?nrar=709&nrzesp=1&sygn=12&handle=709.238/277 (Accessed 23 April 2024). (In Polish)

Regional Literary and Memorial Museum of Juliusz Slowacki. Available at: https://www.facebook.com/museumjs [Accessed 25 April 2024]. (In Ukrainian)

Senina, T., ed., 2007. *Where Ikva is silvered with mist*. Ternopil: Jura. (In Ukrainian)

Senina, T., comp., 2008. *Dialogue that does not end*. Ternopil: Lileya. (In Ukrainian)

Senina, T., ed., 2010. *Poetry in Ukrainian translations*. Ternopil: Terno-graf. (In Ukrainian)

Senina, T., comp., 2015. *The museum that unites peoples*. Ternopil: Terno-graf. (In Ukrainian)

Senina, T., ed., 2019. *Juliusz Slowacki in Ukrainian translations*. Ternopil: Terno-graf. (In Ukrainian)

Slowacki, J., 2009. *Letters to mother*. Transl. by M. Hetsevych. Ternopil–Kremenets: Terno-graf. (In Ukrainian)

Slowacki, J., 2014. *Return to the past. Fragments of a diary (1817–1832); (1836–1837)*. Ternopil: Terno-graf. (In Ukrainian)

Slowacki, J., 2024. *Letters to mother*. Transl. by M. Hetsevych. Ternopil–Kremenets: Terno-graf. (In Ukrainian)

Juliusz Slowacki Museum in Kremenets. Available at: https://www.youtube.com/channel/UCbuCziMKUG5aKE_V-6miiqg [Accessed 25 April 2024]. (In Ukrainian)

Slowacki_museum. Available at: https://www.instagram.com/slowacki_museum/ [Accessed 25 April 2024]. (In Ukrainian)

THE MUSEUM OF THE POLISH ROMANTIC POET JULIUSZ SLOWACKI AS A PLATFORM FOR EUROPEAN INTEGRATION, EDUCATION AND INTERACTION OF POLISH AND UKRAINIAN CULTURES

Olena HASKEVYCH

Juliusz Słowacki Museum in Kremenets
16, Slovacky Str., Kremenets, 47000 (Ukraine)
e-mail: lenahask@ukr.net

Abstract

Background: In view of the Ukraine's steady course towards joining the EU, the problem of cultural European integration is extremely urgent. The need to realize the museum's potential as a platform for mutual knowledge of Polish and Ukrainian cultures is obvious.

Purpose: The purpose of the review is to reveal the unique role of the world's only literary-memorial museum of the outstanding Polish poet-romantic Juliusz Słowacki in Kremenets in European integration processes, to highlight the ways and methods of implementing educational, cultural and educational tasks aimed at mutual understanding and rapprochement of Polish and Ukrainian cultures.

Results: The museum of the Polish romantic poet of the 19th century Juliusz Słowacki as a unique cultural and educational institution, which greatly contributes to rapprochement, mutual knowledge and interaction of Polish and Ukrainian cultures is presented in the article. The museum has one of its priority tasks – to become a platform for the exchange of ideas and creative achievements of scientists, artists, museum workers of Ukraine and Poland, and also implements educational and educational

projects aimed at bringing Polish culture, literature and art closer to Ukrainian youth. In the last 20 years the most important permanent project of the museum are the Polish-Ukrainian literary and artistic meetings titled "Dialogue of two cultures". The museum is an outstanding center for deepening humanitarian knowledge for Polish school youth and students. Local history lectures, poetry evenings, quests, periodic exhibitions are among the main means of education for young people. Visualization of innovative methods of interaction with the public, the use of social networks as an important transmitter of information, are the top ways of communication of the museum with the youth audience in order to let them to know better Polish culture. The special accent on the museum's publishing activities as an important component of the museum's educational and educational activities is made in the article.

Keywords: museum education, integration, educational activity, Polish and Ukrainian cultures, museum projects.

Стаття надійшла до редколегії 11.06.24.
Прийнята до друку 25.09.24.
Опублікована 10.12.24.